ڕوون کردنەوەی سوڕەتی (الفاتحة)

[kurdish – کوردی – كردي]

ئیبن قەیم ئەلجۆزیە

وەرگێڕان وپوخت کردنی: فەرمان عەزیز نەجار

پێداچونەوەی: پشتیوان سابیر عەزیز

2011 - 1432

IslamHouse.com

﴿ تفسير سورة الفاتحة ﴾

« باللغة الكردية »

ابن قيّم الجوزيّة

ترجمة: فرمان عزيز نجار

مراجعة: بشتيوان صابر عزيز

2011 - 1432

IslamHouse.com

ڕوون کردنەوەی سورەتی (الفاتحة)

کە کامەرانی و سەربەرزی مرۆڤی لە خۆگرتووە

مرۆڤ دوو هێزی کە ئەو دوو هێزە مرۆڤ لە گیانداری تر جیای دەکاتەوە :

- قوة علمية نظرية: هێزی زانست و زانیاری، کە بەم هێزە جیهان بینی و چاو ڕۆشن دەبێت .
- قوة علمية إرادية: هێزی توانا (ارادة) ە کە بەم هێزە دەتوانێت هەموو شتێکی چاك یان خراپ ئەنجام بدات .

جا هێزی زانیاری (العلمية) ە بە پێنج خاڵ چنگ دەکەوێت :

یەکەم : بە ناسینی پەروەردگاری چنگی دەکەوێت.

دووەم : بە ناسینی ناو و سیفاتی خوا چنگی دەکەوێت.

سێیەم : بە ناسینی ئەو ڕێگایەی دەیگە یە نێتە ئامان چنگی دەکەوێت .

چوارەم : بە ناسینی دڵ و دەروونی خۆی چنگی دەکەوێت .

پێنجەم : بە ناسینی کەم و کوڕیە کانی خۆی چنگی دەکەوێت .

ئا بەو پێنج خاڵە هێزی جیهان بینینی (العلمیة) ەی چنگ دەکەوێت، هەرکەسێك ئەم خاڵانەی هەموو تیا کۆبووبێتەوە ئەوە کامەرانترین و زاناترین کەسە .

هێزی (ارادة) ش مرۆڤ کاتێك چنگی دەکەوێت، ئەگەر ڕەچاوی سنوورەکانی خوای گەورە بکات و هەڵسێت بە ئەنجامدانی بە نیەتێکی پاك و بەوشێوەی فەرمانی پێ کراوە، ڕەچاو نەکردنی ئەمانەش نەگەیشتنیەتی بە مەبەست.

ئەم دووهێزەش مرۆڤ چنگی ناکەوێت ئەگەر بە یارمەتی خوا نەبێت، مرۆڤ پێویستی بە ڕێنموویی خوا هەیە تاکو ڕێگای ڕاستی پیشانبدا، ئەو ڕێگایەی خوا خۆشەویستانی لەسەر جێگر کردووە، مرۆڤ پێویستی بە یارمەتی خوا هەیە، کە بەردەوامی بکات لەسەر ئەم ڕێگایە تاکو لانەدات لێی، چونکە دەرچوونی لەم ڕێگا ڕاستەدا یان بە تێکچوون و خراپ بوونی هێزی زانستیەتی کە نەفام و گومڕا دەبێت، یان تێکچوون و خراپ بوونی هێزی

کارکردنیەتی کە کاری وا ئەنجامدەدات تووشی تووڕەیی خوا دەبێت .

جا مرۆڤ ئاسوودە و کامەران نابێت تاکو ئەم خاڵانەی تیا نێتەجێ کە باسمان کرد، سوڕەتی (الفاتحة) ش ئەم خاڵانەی زۆر بە جوانی و ڕێکی ڕیز بەندکردووە کە خوای گەورە دەفەرمووێ : {ٱلْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ ٱلْعَٰلَمِينَ ۝٢ ٱلرَّحْمَٰنِ ٱلرَّحِيمِ ۝٣ مَٰلِكِ يَوْمِ ٱلدِّينِ} (الفاتحة: ٢_٤)، ئەم ئایەتانە بنچینەی یەکەمی لە خۆگرتووە، کە ناسینی پەروەردگارە و ناسینی ناو و سیفاتەکانی خوایە، بنچینەی ناوە جوانەکانی خواش، ئەم ناوانەن وا لەم سورەتەدا باسکراون، کە ناوی (اللّٰه) و (الرب) و (الرحمن)ە، چونکە ناوی (اللّٰه) سیفەتی (الالوهية) واتە: یەکتاپەرستی لە خۆگرتووە، ناوی (الرب)یش سیفەتی (الربوبية) واتە: پەروەردگاریەتی لە خۆگرتووە، ناوی (الرحمن)یش سیفەتی (الاحسان) و (الجود) و (البر) واتە: چاکە و چاکەکاری لە خۆ گرتووە، ناوەکانی خواش هەر ئەو سێ مانایە کۆیان دەکاتەوە.

{إِيَّاكَ نَعۡبُدُ وَإِيَّاكَ نَسۡتَعِينُ} (الفاتحة:٥)، ئەم ئایەتەش ناسینی ئەو ڕێگایەی لە خۆگرتووە کە گەیشتنە بە ڕەزامەندی خوای گەورە، گەیشتن بە ڕەزامەندی خواش بەو کارانە دەکرێت خوا پێی ڕازیە و پێی خۆشە، ئەمەش بە یارمەتی خوا دەبێت، تاکو لەسەر بەندایەتیدا بەردەوامی بکات و سەرفرازی بکات .

{اهۡدِنَا ٱلصِّرَٰطَ ٱلۡمُسۡتَقِيمَ}(الفاتحة:٦)، ئەم ئایەتەش ئەوەی لە خۆ گرتووە، کە کامەرانی مرۆڤ تەنها لەوە دایە بەردەوام بێت لەسەر ڕێگای ڕاستی ئیسلام، هیچ ڕێگایەکیش نیە بۆ بەردەوام بوون لەسەر ئیسلام، جگە لە ڕێنموونی پەروەردگار نەبێت، هەر وەك چۆن بەندە بە یارمەتی خوا سەرفراز دەبێت لە بەندایەتی، بە هەمان شێوەش بەندە بە ڕێنموونی خوا بەردەوام دەبێت لەسەر ئیسلام .

{غَيۡرِ ٱلۡمَغۡضُوبِ عَلَيۡهِمۡ وَلَا ٱلضَّآلِّينَ} (الفاتحة:٧)، ئەم ئایەتەش ئەو دوو ڕێگایەمان بۆ ڕوون دەکاتەوە کە ڕێگای سەرگەردانیە و مرۆڤ لە ڕێگای ڕاستی ئیسلام لادەدات و سەرگەردان و سەرلێشێواو

دەبێت، جا لادان لە خواناسی و بیروباوەڕ سەردەکێشێت بۆ گومڕایی و سەرگەردانی، لادانیش لە بەندایەتی و ملکەچ نەکردن بۆ خوا، سەردەکێشێت بۆ تووڕە بوون و سزای خوا .

کەوابوو: سەرەتای سوڕەتەکە ڕەحمەتی خوای لە خۆ گرتووە، ناوەڕاستەکەشی هیدایەت و ڕێنموویی لە خۆگرتووە، کۆتاییەکەشی بەخششی و نیعمەتی خوای لە خۆ گرتووە .

جا مرۆڤ بە ئەندازەی هیدایەتەکەیەتی بەخششی خوای بەر دەکەوێت، بەشیَ لە هیدایەتی خواش بە ئەندازەی وەرگرتنی رەحمەتەکەیەتی، کەواتە هەموو بنچینەکان دەگەڕێتەوە سەر بەخشش و ڕەحمەتی خوا، بەخشش و ڕەحمەتی خواش پەیوەستە بە (ربوبیە)تی خوای گەورە، پەروەردگاریش دەبێت سیفەتی رەحمەت و بەخشینی هەبێت، ئەمەش بەڵگەیە لەسەر (الالوهیة)ی ڕاستەقینەی خوای گەورە، ئەگەر چی کەللە ڕەقان دان بەمە ناهێنن، موشریکەکانیش لەم ڕاستیە لادەدەن. جا هەر کاتێك مانای سورەتی (فاتحة)ی زانی و کاری پێکرد و تێکەڵی بوو، ئەوە کامەران دەبێت بەوەی بەندایەتیەکەی تامێکی

تایبەتی دەبێت، وەك ئەو کەسانەی پلەیان پێ بەرز بووە لە خەڵکی تر .